

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 5 frt — kr.
Félévre . . . . . 2 frt 50 kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt 25 kr.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Püza-utca, 1283. szám, hova a lap szellemi
részét illető közlemények, reclamációk és elő-
fizetési pénzek küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad helyben
A NYÁCSIK SOMA UTÓDA CZÉG.
Ugyanitt egyes számok is kaphatók.
Egyes szám ára 10 kr.
Hirdetések és nyilttéri közlemények jutányos
áron vétetnek fel.

Szarvas város jogi igényei és a szarvasi
regale közbirtokosság jelen helyzete.

Szarvas, 1890. júl. 24.

A legégetőbb kérdés, mely városunk minden egyes tagját foglalkoztatja, a fentebbi czimben nyer kifejezést; miért is megérdemli ezen közügy, hogy ámbátor már folyamatban van, chronologikus rendben a tisztelt olvasóközönség elé terjesztessék.

Kezdjük a legujabbi eseményeknél, a mint következik:

1096|890. Szarvas város képviselőtestületének f. é. 111|k. gy. 1890. sz. határozata s Békés megye alispánjának 129. eln. 1890. számú, a regale közbirtokossági tagoknak Szarvas városával köendő egyességi megszavaztatása tárgyában kiadott rendeletére

H a t á r o z a t.

A közbirtokossági tagok egyengesztelni s a helybeli lapokban közölni; s végül ezen határozatot minden

kénti megszavaztatása — várossal köendő egyezségre vonatkozólag — ezenel elrendeltetik, s annak foganatosítására határidőül f. évi július 24-től aug. 4-ig naponta d. e. 8—12 s d. u. 2—5 óráig terjedő időszak, Szarvas város házához ezennel kitűzetik. Miről a közbirtokossági tagok szokásos közhírré tétellel, falragaszok s ezen végzés kézbesítése által értesítettnek.

Utasittatik Szarvas város előljárósága az erre vonatkozó fenti sz. a. már kiadott hirdetményt templomok előtt a szavazás megkezdéseig, annak tartama alatt is közbeeső vasárnapokon közhírré tétetni, s a szavazásra kiküldendő négy bizalmi férfiú nevét ide f. hó 16-ig bejelenteni, s a szavazás alapjául szolgáló képviselőtestületi határozatot több példányban sokszorosítottatni, s azt úgy a város nyilvánosabb helyein való, mint a tanyák és szőlőkben levő iskolai helyiségekre kifüg-

gyes félnek leendő kézbesíthetés végett kellő számban lenyomatni, s aláírás végett ide két nap alatt bemutatni.

A közbirtokosság elnöksége pedig felhivatik a szavazás alapjául szolgáló s a birtokosok neveit kitüntető főkönyveket, a már betűrendbe összeállított erre vonatkozó névlajstrommal leendő összehasonlítás s a főkönyvi számok bejegyzése végett e hatósághoz f. hó 15-ig átadni, illetve a pénztárnok által felküldeni, s ugyanezen határidőig a szavazáshoz kiküldendő négy bizalmi férfiú nevét ide bejelenteni, ha ezek a kitelt idő alatt ide be nem jelentnének, azok a hatóság által fognak kineveztetni. Kelt Szarvason, 1890. júl. 13-kán. Főszolgabíró ur szabadságon. Praznovszky Ferencz, szolgabíró.

A regale kárpótlás ügyében kiadott egyezségi ajánlat a következő:

A nagyváradi állomáson pár órát időzve, feltűnt az egymást érő vonatok sokasága, mire a szolgálatot tevő tiszt elmondá, hogy ünnepnapon 44, köznapon pedig 36 vonat rohog be ez állomásra! Nem irigyleendő az itteni személyzet „háborítlan nyugalma”!

Nagyváradtól Kolozsvár felé haladva a legmegragadóbb képet nyújtja a Szilágyságot és Erdélyt tőlünk elválasztó hegyláncolat. Gyönyörű képek tárulnak itt elő! Különösen szép a Rév és Brádka közötti szakasz, hol három vizesés omlik bele ez itt rohanva haladó Körösbe.

Következik Kis-Sebes, csinos váromlásokkal, melynek egy sarok-tornya még ép és tető alatt van. Ugyanitt hatalmas kőbánya, az Eibenschütz és társa cég tulajdona. Erről a cégről tudtam meg, hogy ezen bánya szolgáltatja a követ megyénk utjainak kikövezéséhez. Itt bucsut veszünk a hegységtől, s szelidebb fennsík következik, gazdag rétekekkel, melyeket most kezdenek kaszálni. A mint Bucsdát elhagyjuk, elhagytuk egyszersmind a régi Magyarország határát is, s belépünk a regényes és nagy történeti múltú Erdélybe.

Itt vagy tehát vágyaimnak földje, Erdély! Mennyi vér, mennyi könny áztatta völgyeid, bérczeidet; hány jó magyar vére az-

T Á R C Z A.

Csüggedt perczek.

Enyém less'-e valahára?
Vagy lelkednek a sugára
Nem melenget többé?
És én — bár az üdvöt látlam,
Lést a kedves, régi vágyam —
Szomjazsam örökké?

Epedis less hát az élet
S én bármerre járok, nézek,
Mindörökre látlak:
De csak mint a sötét éjben
— Szívem, lelkem közepében —
Elhuzódó árnyat?

Jobb lett volna, hogyha sorsom
A göröngyös élet-úton
Másfelé vitt volna!
Maradtam voni megvetetten,
Csüggedetten, szeretetlen!
Oda lenn a porba!

Mi haszna, ha fölemeltél,
Szívéd, lelked melegédel
Lángra lobbant szívem,

Hogyha nem lehet követnem
Mint a fényt az árny — szerelmem!
Olyan — olyan híven!

De ha biztatsz, de ha szeretsz,
Megvívom a földet — eget
Csüggedetten — bátran,
S elhiszem, hogy boldog lessék! ...
Taníts, taníts és én hiszek
A föltámadásban!

HORVÁTH ELEMÉR.

Nagyváradtól Sinaiáig.

— A „Szarvas és Vidéke” eredeti tárczája. —

Mindenek előtt kijelentem, hogy Nagyváradon láttam a legnagyobb orrot, és Kis-Sebesen a legkövérebb familiát! Az orr akkora volt, hogy Pulszky F. országosan elismert orra ehhez képest valódi griset-orr; ezen orrnak szerencsétlen viselője nem ehetett tányérja fölé hajolva a levest, mert az orra bele ért volna a tányérba, s mint az elefánt ormányával, ő is úgy szűresülhetne volna azt föl. A kövér familia az unokától a groszamáig egy-egy csuda volt, s lehetetlen vala el nem dúdolnom láttukra azt a jóízű magyar dalt, hogy: „Ugyan éles komám összony . . .”

111|kgy. 890.. 1. Minden részjog biztosítatik a város részéről — azon 8 frton felül, mely most osztatott ki — még 64 fit készpénzben, az 1892. év decz. végeig kifizetve minden egyes jogosult kezébe. 2. Ennek fedezésére megkapja a város a kártalanítási tőkét s a közbirtokossági összes ingó és ingatlan javakat. 3. A tulajdonjog akkor száll a városra, midőn a jogosultak kifizetése megtörtént, addig a közbirtokosság fennáll, s a vagyontokat számadás mellett a város javára kezeli. Kelt Szarvason, 1890. évi június 30-án tartott képviseleti közgyűlésből. Tepliczky János, bíró.

A városi képviselő testület f. jul. 17-én az egyénekenkénti szavaztatáshoz bizalmi férfiakul Sárkány György, Petritz András, Lestyan Pál Goda és Kondacs Somát, póttagokul pedig Klenk József és Jancsó Györgyöt választotta.

A regale közbirtokosság képviselője, a fentebbiek folytán folyó július hó 20-án tartott ülésében határozatilag kimondotta, hogy ugyanaz, mint felsőbb hatóságilag is elismert testület, kötelező alapszabályai értelmében, az egyénekenkénti szavaztatás elrendelési jogát magának továbbra is fenntartja, — az ilyenemű cselekményt nem a községi határozatnál, hanem saját, e célra alkalmas helyiségében fogná szükség esetén megéjteni, s végrehajtani, melyek folytán kijelenti, hogy a kívánt főkönyveket, a betűsoros névjegyzéket hivatalos helyiségéből kiadni nincs jogositva, s ha ily könyvek mégis elkerülhetetlenül

szükségeltetnének, a pénztári helyiségben leendő lemásoltatást — mint eddig is tevé — nem ellenzi; a szavaztatáshoz kívánt bizalmi férfiak kiküldéséhez nem járul.

Indokolja pedig ezen határozatát azzal, hogy a közbirtokossági képviselet a u t o n o m - testület, mint ilyen a felsőbb hatóságok által eddig elismerttetett, ezért jogosnak nem tekinti az oly rendeleteket, melyek által a testület belső ügyeibe avatkozás történik. Különbösen ily illetéktelen beavatkozások ellen már korábban nemesak tiltakozott, hanem a magas kormánytól is orvoslást keresett, s míg e tekintetben döntő határozat le nem érkezik, a status quo ante-t fenntartani van hivatva.

Mi lesz majd az eredmény? a közeli jövő meg fogja mutatni. Addig is azonban constatálható, hogy az egyénekenkénti szavaztatás, a mennyiben a legnagyobb és legsürgősebb mezei munkában történik — teljesen i d ő s z e r ű t l e n, ezért célhoz vezetni nem fog, már csak azért sem, mert a kitűzött fenti határidőben (két hét alatt) az idő rövidsége miatt végre sem hajtható. A bizonytalan és nem teljes eredmény pedig csak újabb és újabb bonyodalmakat idéz elő, s a már eléggé felkorbácsolt szenvedélyt, s a létező nyugtalanságot csillapítani nem fogja!

A megye tiszti főügyésze, Oláh György, Szarvas község jogképviselőjében, f. é. április 10-én 2454. p. sz. rendes keresetével, „Szarvas község nemesi birtokjogon birt. italmérési re-

galejog után az 1888. évi XXXVI. t. cz. alapján nyújtandó állami kártalanításnak Szarvas község részére leendő megítélése iránt” — a jogosultak (mintegy 5700 tagja) ellen, — már úgy is tetteleg fellépett, s a b.-gyulai kir. trvszék f. é. máj. 24-én kelt végzésével a perek felvételére f. é. aug. 28. napját kitűzte. Itt lesz majd alkalom, valamint a „törzs-vagyon” iránt külön támasztott rendes keresetben (mely már folyamatban van) biztosan és alaposan kitudni, ki akar a községgel egyezni, és ki nem?

Várjuk be tehát nyugodtan az eredményt az illetékes helyről, s ne zavarjuk a lakosság nyugalma czélzatos rendeletekkel, mert rég meg van írva a jó tanács, hogy: entia sine necessitate non sunt multiplicanda.

Egy városi és közbirtokossági képviselő.

A szarvasi holt Körös nagy hidja, melyen az 1743-ban kiadott k. vámpri-privilegium erejével a vámszedési jog használtatott, s mely másodizben az 1843—1846. években épült újból. — rövid időn Békés megye tulajdonába megy át, mint közlekedési utvonat. A helyi regale-közbirtokosság a hidat, mint haszonnal nem járó vámtárgyat a megyének átadni határozta, úgy azonban, hogy azon vám többé senkitől se szedethessék, minélfogva a vámház és területét saját céljaira fenntartotta. A nevezett törvényhatóság azonban, mely a hidat, mint országos utvonatát átvenni a törvény szerint kö-

tatta tereidét a török-tatár pusztítások idején, s mennyi, — midőn önfiaid ütöttek sebet egymás testén! . . .

Csakhamar feltűnnek előtted *Bánffy-Hunyad* tornyai, ódon stílusú egyházával s a Bánffiak ma is díszes kastélyával. Magyar lakosai megőrizték az ősi erényeket, s női sajátosság: öltözetüket. Határa jó tekete, föld gazdag kalászokkal és rétekkel. Csak hamar ismét hegyek közé jutunk, melyek nem is hagynak el többé egész *Sinaidig*.

Kolozsvár következik, hol kiszáltunk, látni óhajtottuk Erdély egykori fővárosát, melyről annyi szépet, annyi nagyszerűt írtak össze legjelesebb regényíróink! Látni azt a házat, melyben az igazságos király született s látta meg először a napot. Tele voltunk regényes képzelődésekkel s alig vártam, hogy e történelmileg is oly nevezetes város ódon falai között szétnézhessenek . . .

Ma már sajnálva gondolok vissza azon szép illúzióra, mellyel e város falai közé léptem, mert a képzelet-rajzolta nagyszerűségek vajmi törpe valóban léptek felesigázott képzetem elé. A városka, — mert ezt csak az erdélyiek sajátosságos képzele tehetette nagyvá, valójában egy piszkos és bűzös városka, sem nem ódon, sem nem modern, hanem olyan átalakuló kis lények ma. No de vigasztalt a

remény, hogy majd kielégít és kárpótol Mátyásunk születési-háza. No hát hajlandó vagyok igazat adni annak a történésznek, aki azt állítja, hogy Mátyás, a hollós, nem *Kolozsvár*ban, s nem e házban született, de igen is *Hollós várban*, mely csak tévedés vagy helytelen leírás által változott *Kolozsvárra*, mert egy olyan kifejelett izlésű ember, mint a nagy Hunyady János volt, a ki a még ma is bámulatra keltő Hunyad várát építteté, nem lakhatott ily zugolyban, s még kevésbé építtethetett ily ronda, formátlan, minden jó izlést nélkülöző lakot, egy zugutczában, ma is orrbosszantó piszkos helyen! De született ott vagy nem, előttem nem bir ragy jelentőséggel, mert született legyen itt vagy mássutt, fő az, hogy a miénk volt, s bizonyval megérdemelte volna a hálátlan utókortól, hogy ne késett legyen 440 esztendeig azon szorény lábla elkészítésével, mely néhány év óta hirdeti az utódoknak hogy: „*Ebben a házban született 1443., 3|27. MÁTYÁS, az igazságos, Hunyady János és Szilágyi Erzsébet fia; szülőházát a nagy király iránti kegyelemből minden teler alul felmentette II. Rákóczy György, erdélyi fejedelem. E ház kiváltságát megerősítette I. Ferencz József, apostoli királyunk 1887. szept. 23-án, ldtogatódsával megtisztelte és kegyes alománnyal gondoskodott, hogy örök em-*

lékezetiül megjelöltessék. A kegyelet és tisztelt hirdelője ez emléktábla, melyet legnagyobb fiának születési házára tőtetett a tulajdonos Kolozsvár szab. kir. városa 1888.“

Ezen ház — nem tudom a nagy király emléke iránti kegyelemből-e? — ma gyalogsági laktanyául használtatik, s oláh bakák trágárkodnak azon szobákban, hol az ifju és szent szülői szívták be az édes hazai levegőt, s oltogatták a fogékony gyermek kebelébe a haza iránti kiolthatlan szeretetet, s ragaszkodást! Bizony, bizony *Kolozsvár* sz. k. városa nagyobb kegyeletet tanusít vala, ha a szerény táblácska helyett másként fejezi ki a hangoztatott kegyeletes érzelmeket . . . Egy szilágysági baka-gyerek ajánlkozott megmutogatni a holt-hajtásos szobákat, s egy a falba vésett fülkét jelölt meg, mint a nagy király születési helyét. Ugyanitt most a bakák lángos-reggelijét sütögették a szakácsok. O tempora, o mores! . . .

Kolozsvár fekvése azonban igen szép, a fellegrvár és környéke emlékeztet a budai oldalra, különösen a Gellérthegy és annak tájékára. A városon koresztül rohan a kis és nagy Szamos. Ha ezek vizét okosan használni tudnák, bizonyval tisztább és kellemesebb lehetne a város levegője.

Gyerektől megláttuk a torla-hasadékot,

teles, a teherrel jogot szerezni kívánván, kimondotta, hogy a vámszedési jogot fenntartja s így a vámházat is területével együtt igényli. Több hónapja már, hogy az ügy ezen stadiumában van.

Nem régiben, a v á r m e g y e hogy a reá nézve terhes körülményeken segítsen, speculativ szellemben tett lépéseket és a b-gyulai kir. államépítészeti hivatal által a kérdéses hidat megvizsgáltatta. Ez, a hidat rozszantnak és nagyobb teher alá képtelennek sőt veszélyesnek találta s véleményezte, hogy a hidat kijavittassék s legalább két évi használhatóságra alkalmassá téssek, még pedig 3080 frt. 27 kr. előirányzott költséggel. A megye ez ügyben a ministeriumhoz írt föl, s innen a hidnak hat hét alatti kijavitása elrendeltetett. A főispán ez ügyben rendeletet boesátott ki s meghagyta szarvasi járás főszolgabírájának, hogy a még ekkorúig tulajdonos reg. közbirtokosság az előirányzat nyomán a kitűzött időben a hidat kijavítsa, különben azt jár. szbiróság a közbirtokosság pénztára terhére fogja elkészíttetni. Kimondatott egyuttal az is, hogy ezen rendelet ellen csakis birtokon kívül lehet felfolyamodni.

Ekként a megye azon czélt érné el, hogy nemcsak ingyen, de — egyuttal jó karban is levő hidat kapna.

A közbirtokosság azonban mind ennek daczára nem késett a magas ministeriumnál lépéseket tenni, hogy pénztára ily tetemes költségtől megkíméltesék, s a terhet viselje a megye, mely a hidnak birtokába jut. De mai napig a felsőbb elhatározás késik.

Hogy ismét a főispáni szigorú rendeletnek is elég tétessék, a közbir-

tokosság a vele közlött előirányzatra nyilvános árlejtést tartott, minek eredménye lett, hogy a hid kijavitását András János helybeli iparos 2399 frt ár mellett elvállalta s a munkát nyolcz hét lefolyása alatt — mi felsőbb helyen is méltányoltatott — befogja fejezni. A reguleképviselő ezen jogügyletet folyó július 20-ki gyűlésében helyben hagyta, oly hozzátétellel azonban, hogy a sürgösen megkeresett minister döntő elhatározását bevárja, s ha az ügy a birtokosság javára dőlne el, a fenti jogügylet ömagától felbomlik.

A birtokossággal együtt az egész közönség kíváncsian néz az ügynek mikénti lebonyolítása elé, méltán is, mert a közbirtokosságra egy idő óta nagyon is rá jár a rúd.

Levél a fővárosból.

Budapest, 1890. július 23.

Kedves Szerkesztő Uram!

Tegnap mondta föl a házi uram a lakást (értsd IV. em. padlásszoba) és ebbeli merész elhatározását a következőkben terjesztette magas színem elé:

— Uram, én olyan lakót nem tűnök meg házamban, aki legalább is két hónapig nem nyaral. Vegye tudomásul az úr, hogy a jövő hó elsejére a lakást fölmondtam!

— De talán tévedni méltóztatik kedves Kropacsék úr, hiszen minden áldott nap éjjeli tizenkét óráig „nyaralok“, hol a svábhegyen hol a zuglóban, hol pedig Rákospalotán!

— Hja! nekem az mindegy nálam meg van írva a házirendben — és ekkor egy egész négyszög méter terjedelmű nagy nyomtatványt terjesztett ki szemem előtt — hogy „minden lakó tartozik nyáron át legkevesebb két hó-

napig tartó időre vidékre menni, a főváros környékén eltöltött „nyaralás“ tekintetbe nem vétetvén!“

— De kedves Kropacsék úr, folytattam most már indignálódva, megmondtam Önnek mikor a lakást felvettem, hogy földhözragalt szegény emberrel van dolga, hogy kívánhatja tehát, hogy én egy asszonnal és hét gyerekkel két hónapra nyaralni menjek. ? Vegye hát tekintetbe szegénységemet és ilyen egyiptomi hőségben ne tegye ki családomat az utcára!

— Hja! az urak — urak, én pedig csak egy szegény háztulajdonos vagyok, alig birom az adót fizetni (pedig négy háza van Pesten) és amellet még az urak folytonosan lármáznak az újságokban, szidják a fővárosi tanácsot, hogy a háztulajdonosokat nem tudják rendben tartani. Én hát nem lehetek figyelemmel az úr iránt, vagy megy nyaralni, vagy pedig elsején kiköltözik a házamból.

Én dühös lettem, a feleségem titkon örült a kénytelen-kelletlen nyaralásnak, a gyerekek pedig örömjongva harsogták füleimbe:

— Papa, papa! megyünk nyaralni!

Épen ebben a pillanatban hozta a levélhordó a „Szarvas és Vidékét“ És higgye el kedves szerkesztő úr hogy amint fölnyitottam, olyan tiszta, zamatos, falusi levegő csapta meg arczomat, hogy önkéntelen is a Körösmentén éreztem magamat! A feleségem, mint később bevallá, — lebbencslevest főzött a Tisza partján, a gyerekek pedig már lepke és madár után szaladgáltak s ebbeli buzgólkodásaik közepette feldöntötték a pipartómat, ártatlanul kivégezvé három legkedvesebb tajrékpipámat!

Rohantam el hazulról! Végig az Andrassy-úton, ki a liget felé! Az Andrassy-út kihalt — néma, csak néha-néha döcög végig rajta egy-egy keserves omnibus. De nekem jól esett ez a csendesség, álmodoztam

mely bizonnal egyetlen a maga nemében az egész ismert világon. Egy nem nagy, de elég széles hegy kétfelé válva akként, hogy pár száz méter szélességű mély nyílás van közté. Én azt vagyok hajlandó himni, hogy a nyílásból hiányzó rész valamely eruptió folytán sülyedt le, mert az még is hihetetlen, hogy a hegy szétvált volna, mintegy chasé croasét csinálva! Hanem hát akár miként történt is, hogy érdekes látvány, az tagadhatatlan.

A gyéresi állomáson árulják a csinos és nem csinos magyar menyecskek a híres „tordai pogácsát“, a mely különben minden, csak pogácsa nem — legalább a mi fogalmaink szerint. — mert alakjára hasonlít egy bepólyázott kétfejű babához, melynek pólyája közepén ki van csipkézve. Tartalmára nézve pedig mézesbab, koszul — miként a tordai menyecske mondá — liszt, szímméz, bers és tojásból. Gyorsan haladva, csakhamar elértük M. Ujvárt, hol az itteni bányában készült apró szobrocskákat árulnak, — mint a kinalgatók mondják — a só szivéből. Láttunk a városka mellett egy csángó telepet is. Nem sokára feltűnnek Nagy-Enyed tornyai *) és híres collegiuma. Szívünket fájdalom fogta el, midőn a városkát megpillantottuk, mert

*) Csak egy van, — a kalvinisták ósrégi templomán. Szerk

eszünkbe jutott a szabadságharc alatt történt kegyetlen mészárlás, melyet a szájalomra méltó oláhság a jó magyar város lakosain elkövetett. Ma már ismét virágzó hely, s látkepe jó benyomást tesz.

Csakhamar elérjük a szászok földjét, Ddnos, Holdvilág — vagy szászul Halvágyen stb. Az első nagyobb város Segesvár, gyönyörű fekvéssel a Küküllő mentén. Itt következik Balázsfalva, mely a román főpap székhelye, s mely ugy a forradalom alatt, mint az utóbbi időkben is nagy szerepet játszott a románok történetében. Segesvár mellett egy kisebb hegyormon van Skarlatin orosz tábornok mauzoleuma, melyet egy nyugvó orosz lán őriz. Ezt az ellenünk beküldött tábornokot, a szabadságharc történetében örök nevet kivívott Bem tábornok látesővén felfedezvén, az ágyúhoz lépett s igazolta ez alkalommal is tűzéri ügyességét, mert az első lövésre eltalálta. Itt mutatták azt a völgyet is, hol hazánk nagy költője, Petőfi Sándor áldozata lett a rohanó muszka lovasságnak. Ki tudja, melyik hant fedi elporlott testedet, hazánk legnagyobb költője; ki tudja nem-e poraidat hozza a szél felénk? Nem az esalékönyveket szemünkbe, vagy tán a keserű visszaemlékezés? . . . Vagy talán az ő porából nőtt oly magasra a komló, melyet itt a szászok nagyban termelnek? . . . Medgyes volt az első község, hol rende-

sebb épületeket láttunk: a házak kevés kivétellel veres cseréppel fedvék. Átalában ki kell mondanom azon szomorú igazságot hogy Erdély ezen részén a szász községek a legrendesebbek, s lakói a legmódosabbak, ami minden esetre azt bizonyítja, hogy ők a legszorgalmasabbak és legtakarékosabbak is. A szász földön átalában feltűnnek a cultura nyomai; szép és gazdag komló, répa, takarmány borsó, lobabó, steier here stb., vetések láthatók itt, de tagadhatlan, hogy a jólét és civilizáció a köznépben is meglátszik. Egy idős szász földművesült be hozzánk, siettem vele néhány szót váltani, ki nagy örömünkre egyészen jól beszélt nyelvünket. Kérdeztem tőle a többek közt, hogy miért ellensége a szász a magyarnak, a ki vele hazáját, alkotmányát oly testvéreleg megszórtá? . . . Mire ő határozottan azt felelte, hogy a nép soh sem volt, s most legkevésbé ellensége a magyar testvéreknek, hanem a papok és néhány hozzájuk közel álló egyén az, a ki az egyenetlenséget szítja, de reményleni lehet, hogy ezentul ezek is okosabbak lesznek! Adja isten, — mondtam — az ő érdeklükben is kívánatos leendő, ha észre térnek.

(Folyt. köv.)

V. ALAKI.

nyaralásról, lebbeneslevesről, jó behűtött borról!

Az oktagon-téren egy nyaralásra nem vágyó lábtű-művész fogalmazó-gyakornok kiálltatta a füleimbe a „Fenegyerekek” egy kedves couplet-ját:

„Gigerli — gigerli
Nem lehet ám mindenki.”

Elkeseredésemben én azután ezt a következőleg variáltam:

„Nyaralni, nyaralni
Nem lehet ám mindenki.”

Ad vocem „Fenegyerekek!” mióta az opera — nemzeti és népszínház művészei nyaralnak (oh, a boldogok!) azóta a kedves Föld hácsi a ligetben Krecsányi pedig a budai arénában nyújt jó társulatával tisztességes élvezetet a fővárosi közönségnek.

Természetes, hogy a budaiak — nagy büszkén falusiaknak képzelvén magokat — a városligeti szinkörbe járnak, míg a pestiek a budai arénába mennek nyaralni.

Aki úgy délután 3—4 óra között végigszaladgálja a főváros jelentékenyebb utcáit, csak az képes fogalmat alkotni magának arról, hogy mennyi Pesten a „nyaralási vágyó” ember.

Tisztességes családapák — egy-egy feleséget és mindegyik karjukon 3—4 gyereket cipelve harcolnak a ló- és villámvonatokért, vagy pedig omnibusokért!

Mintha egy óriási kebelből törne elő a sóhajlás — úgy hangzik a különféle alkalmazásért veszekedők zibongása és azt mondja a rémületes sóhaj:

„Meneküljünk e légkörből, oda, hol szebb az élet, tisztább a lég, üdőbbek a virágok, hol a nagy természet kebelén könnyen felejt az ember bűt — bánatot!”

Pedig úgy-e kedves falusiak és kisvárosbeliek, ti ilyenkor keresitek föl legszívesebben a Császár- és Lukácsfürdőt?

Szép is az most, olyan — különösen a Lukácsfürdő mint egy szép tündérváros! Óriási palota emelkedik a Duna partján, büszkén viselve homlokzatán ezimét:

„Szt. Lukácsfürdő-szálloda”

Estenden pedig kigyulad a villám, tündéries fényvel vonva be a tájat. Vig — mulató közönség sétál a kert árnyas fái között a katonazene hatalmas hangjai mellett s ez a szép tájkép azt látszik mondani:

„Be szép is az a pesti élet!”

De én azért mégis oda-oda vágyom, hol kevesebb az ember, tisztábbak a szívek. Hol a kert árnyas bokrai között fülemile zengi esti dalát, elbájolón, szívhez szólva, hol megcsendül még most is néha a pástorfilinkó édes-bús dalja, lágy harmóniává olvadván össze a fülemile kedves énekével. A hol kivesz a szívből minden számítás, minden érdek, hol a naiv természet szabad kebelén feledem ezt a nagyvárosi zűrzavart, a villám és gőz századaiak a rémesen kísértő énekét!

Őszinte üdvözlét „Szarvas és Vidékének!”

Horváth Elemér.

MI UJSÁG?

— **A városi képviselő-testület** f. július hó 21. hétfőn számvizsgálati ülést tartott Hutiray László megyei kiküldött elnököle alatt. Az 1889. évről vezetett összes közs. számadások — az árvtárát kivéve — ke-

rültek szőnyegre, még pedig előbb a városi mérnök mint számvevő észrevételeivel s arra a számadók által beterjesztett válaszokkal, valamint a képviselő testület két kiküldöttének felülvizsgálati jelentéseivel ellátva. A közpénztári, kórház-ápolási, gazdai, hus-borfogyasztási, vasutgarantiai, községi közmunkai, s Viskovitsféle vagyonzárgondnoki számadások elintézését nyerték, míg az árvtári számadások azon oknál fogva hagyattak függőben, mert a kellő mérleg el nem készíthetett, melynek megszerkesztését a jár. szolgabírói tisztség rendeletileg szorgalmazza. Ezt azonban itt helyben lehetetlen elkészíteni, mert a főkönyvek s egyéb lajstromok részint a kir. törvényszéknél, részint a megyei árvaszéknél vannak.

— **Közgyűlés.** A szarvasi kaszinó ma, Vasárnap, július hó 27. d. n. 5 órakor a kaszinó helyiségében közgyűlést tart.

— **Személyi hír.** Beöthy Algernon, a képviselőház tagja, hétfőn f. hó 21-én a délutáni vonattal Szarvasra érkezett. Innen még az nap Szénásra hajtatott Dáni József tiszttartóhoz.

— **A szarvasi takarékpénztár,** 1890. évi január hó 1-től 1890. június-hó 30. terjedő üzletforgalma tett 2 700,974 ft. A takarékpénztár alaptőkéje 50,000 ft. Tartalékalapja 29,158 ft. Nyugdíj alapja 24,580. Betéti tőkében van 647,229 ft. Párca váltó kölcsönökben van 504 706 ft. Jelzálog kölcsönökben van 277,188 ft. Viszlezámitózási kölcsönökben 168,245 ft.

— **Felhívás.** Felhivatnak mindazon kaszinói tagok, kiknél huzamosabb idő óta vannak kiem könyvek, hogy azokat 2 hét leforgása alatt annyiával inkább beszovalassák, mert különben a könyvtárnok által névszerint fognak felszólíttatni, s az ügy a közgyűlés elé lesz terjesztve. A kaszinó választmány 1890. június hó 7-én tartott üléséből. Dr. Havai Gyula jegyző.

— **A m.-berényi hangversenyre** melyről egyik közelebbi számunkban megemlékeztünk, már serényen folynak az előkészületek. A hangverseny idejéről jövő hó aug. 9-ke állapított meg. A rendezőség szíves közlése folytán azon helyzetben vagyunk, hogy az érdekesnek ígérkező programból elárulhatunk egyet-mást. A tavaly már szép sikert elért műkedvelők elő fogják adni Beethoven Gyermek-symphoniáját, ének és zenekarra, melyben a hangszer és torokkal közreműködőkön kívül egy sereg apróság is debütálni fog, valóságos — „Babatin-dér” — kicsinyben. E zeneműnek cupán előadási jogát és a kellékeket nagy áldozat árán szerezte meg a leleményes rendezőség. Lesz ezenkívül zongorasám Hoffer Irma kisasszonytól, zimbalomjáték a híres Puresi Miskától, melodramai szavalatra pedig Mátyás Dalma kisasszonytól, a szarvasi műkedvelői előadások közkeveltségű alakját fogják felkérni. Záradékkul előadatik a „Szület.” — a Béni-Varga-féle daljáték, a sóló-részekben Szabó Juliska k. a. Bulay Nina k. a. és Szírotka Elek ural. — Előadás után táncmulatság lesz. A tisztajövedelem a magy. szt. korona országai vöröskeresztgyületének m.-berényi fiókja javára fog átadni.

— **A szarvasi postaforgalom statisztikai adatai** 1890. január 1—július 30-ig. Helyben feladott és átmeneti levélpostai anyag 92,831 drb. Helyb. kézbesített lev. post. anyag 160,916 drb. Helyb. feladott és

átment kocsipost. anyag 4615 drb. Helyben kéz. kocsipost. 10,750 drb. Helyb. befizetett utalvány 10028 drb., 331,934 frttal. Helyben kiizetett utalvány 3705 drb., 102,990 frttal. Távirat felad. 2671 drb. Távirat érkezett 3344 drb., Jövedéki bevétel 9673 frt.

— **Eljegyzés.** Kágel Mór, fiatal orosházi gabonakereskedő a napokban jegyezte el Steiner Ida kisasszonyt, Steiner Jakab ottani fakerekedőnek kiváló szép-egü és művelt lelkű leányát. Tartós boldogságot kívánunk a boldog jegyepárnak.

— **Zeneelődést** tartott f. hó 24-én csütörtökön a „Bárány”-vendéglő nyári helyiségében Balogh Bandi kecskeméti cigányprimás zenekara, ki legényeivel urban van az aradi kiállítás felé Este 8 óra után szokatlan szép számú hallgatóság verődött össze, élvezni a falragaszokon hirdetett „eredeti cigányos játékmódot.” Balogék aztán (köztük egy-két taggal Bernát Zsigának, a körösi híres primás bandájából) húzták lelkesen a szebbnél-szebb magyar nótákat, azonban minden speciális cigány-bravour nélkül, úgy hogy — miként egy jókedvű asztaltársaságban megjegyezték — alig van más különbség a kecskeméti banda meg a miénk között, hogy Balogh Bandi kövér legény, a Pepi meg sovány legény.

— **Véletlen haláleset.** Mezőberényben Szivos Sándor 12 éves suhanéz, játzó pajtasának véletlenségéből a vállába lőtt; a sérült a kiállott ijedségen és esekélyebb vérvesztésen kívül súlyosabb sérülést nem szenvedett.

— **Furrott kutat M.-Berénynek.** Mint lapunknak M.-Berényből írják, az ottani képviselő testület a megye több községében már próbaképen furrott „Northon”-féle kutat a piacz melletti téren még ez év folyamán furatását elhatározta. Ha sikerül, minden iskola mellé állítanak egy-ilyen furrott kutat.

— **Népesezési statisztika.** A folyó évi január hó 1-től június 31-ig összesen 544 gyermek született Szarvason. Ebből fiu 278, leány 266. A múlt év megfelelő időszakában — az összehasonlítás, s ebből némi eredményeknek levezetése végett, talán nem lesz érdektelen megjegyezni, — 581 születési eset fordult elő, múlt évi születési többlet tehát 37; s ezen eredmény megcáfolja azon sokak által kétségbe nem vonhatóan állított axiomát, hogy a jó természettel kecsegtető esztendőnk több születési esettel szerepelnek, mintha utóbbi föltétlen következménye volna az előbbinék. Érdekes megjegyezni, hogy míg a múlt évben az első hat hónap alatt több fiu született, addig a folyó év ugyanazon időszakában a leánygyermek születési száma lép előtérbe 30-cal. Természetesen az ág. ev. egyházban született a legtöbb, azaz 487, tehát csaknem 90%. Az 1890. év első hat hónapjában 78 házasság kötött. Az ág. ev. egyháznak itt is abszolút többsége van, t. i. 70 házasság kötött kebelében. Ebben a tekintetben a leghálatlanabb hónap volt június, amikor az ág. ev. egyházban 7, a r. kath. egyházban 1, összesen tehát 8 házasság fordult elő. Ugy látszik, a nyári nagy munkaidőben népünk nem ér rá a házasságra gondolni, vagy hogy tán a tikkasztó forróság sem egészen alkalmas a benső hevület ébresztgetésére. A föntebbiekkel szemben a

jelzett idő alatt elhalt 437 ember és pedig finemű 240, nő pedig 197. A születési esetek a halálozást 107 esetben mulják felül. Nem valami fényes állapot, bár a múlt év jan. 1.—jun. 30-ig előfordult halálozáshoz képest, midőn 477 haláleset fordult elő, némi javulás mutatkozik közegészségügyi viszonyainkban, de még mindig igen nagy a halálozási arány. Már nem oly szembetűnő a javulás, ha a születések számához viszonyítjuk a két év halálozási számait. Az 1889. év jelzett idejében ugyanis született 581 egyén, elhalt 477, 1890. év jelzett idejében pedig született 544 egyén, elhalt 437. A f. év 6 hónapja tehát csupán 3 esettel előnyösebb.

— **Esküvő.** Dr. Lányi Pál egyetemi tanársegéd, f. hó 31-én tartja egybekelését Fülöpszálláson Kapuváry Irén k-asszonnyal, néh. Kapuváry Zsigmond özeglédi ügyvéd kedves leányával. Fogadják szívből jövő szerencsekívánatunkat!

— **Virághullás.** Mikolay Mihályt, járásunk községi tanács elnöke közjegyzőjét és nejét súlyos csapás érte folyó hó 21-én, kis fiukat — rövid másfél év alatt immár a harmadikat szakította ki karjaikból a kéréletlen halál. Sem a szülők önfeláldozó ápolása, sem az orvosok tudománya nem állhatta útját a kegyetlen végzetnek, mely őt ily korán az angyalok közé szánta. Enyhítse a vesztesség súlyát mindnyájunk meleg részvéte.

— **Két tüzeset egy napon.** Tegnap d. e. 11 óra után Gráfik Mihály IV. tizedbeli házában egy kis nádfeladék — mely a nádfedél javítása alkalmából maradt, nem tudni mi okból, kigyuladt, szerencse, hogy a toronyban is jókor észrevették s eloltották, mielőtt a közel levő két nádas épület is tüzet fogott volna. Az utólagos vizsgálat azonban nem lehetett nagyon alapos, mivel d. u. 3—4 óra között kigyuladt ugyanazon udvaron az istálló, melyen bizonyosan a délelőtti tüzeset óta lappangott a szikra. Ez eset nagyobb óvatosságra inthetné az óvintézkedések megtételére hivatott közegeket.

— **Halálozás.** Kondoroson júl. 18-án este hűnyt el Augusz János hites ügyvéd és magánzórnok neje, szül. Kiss Karolin úrnő 63 éves korában. Temetése vasárnap d. e. ment végbe közrészvét mellett. A gyászszertartást Tarnay Károly r. kath. s. lelkész végezte. Férjén és még élő agg anyján kívül két özvegy leánya, Ribianszky Gyulané és Pethe Józsefné gyászolják az elköltözöttet gyermekeikkel együtt. Áldás emlékezetén!

— **Porta-eladás** lesz Kondoroson aug. 2-án; a Károlyi-féle birtokot megvásárolt konsorcium fog vagy 60 házhelyet elárúsítani árverés útján.

— **Vándor színészpár** látogatta meg Kondorosot a héten, Körösi és Nyiri, az após vejével együtt rendezett előadást a csárda helyiségében. Az előadás java része laterna magikai mutatványokból áll. A fő azonban a pénzeszkének beszédese vala, a mi sikerült is.

— **Még egy naiv kérdés.** Ugyanaz az idegen, ki múlt számunkban a vasúti in-

dóház faliórájának pontos járására nézve vetett fel egy nyílt kérdést, — most meg az iránt szeretné megnyugtatót a nemével együtt járó kíváncsiságot, hogy az a „Szarvasi Lapok“-ban is megénekelt bizonyos tén — már mint a Csasztyan Mihályé, vajjon a gazdája hasát lépte-e fel szarvával, vagy pedig en a magát, mivelhogy az újdonságon előző balladai homály e tekintetben nem tájékoztatja egész határozottsággal a nyájas olvasót. — Közöltük a kíváncsi idegennek ezen kérdését is, de most már arra kérjük, hogy többé ne kíváncsiskodjék, mert majd megtalálják sokalni.

— **Népmulatság.** A gr. Károlyi-féle kastély parkja néhány hét óta vig mulatság zajától viszbangzik vasárnap délutánonként. A városi képviselő testület ugyanis megnyitotta azt a helybeli földműves ifjúság számára, mely itt — a heti nagy mezei munka fáradalmi után, szívesen szenteli mulatozásnak vasárnap délutánját. Czigányzene mellett szenedélyes tűzes táncban jól dímulat ott mindkét nemű fiatalok. Különös hálával fogadtak a mulatozók az előjárásnak azon előzékenységét, hogy egyik vasárnapon egy lajtos kocsin hordóban friss ivóvizet küldött a mulatság színhelyére. És jól is van ez így, mert munka után éles a — vigalom!

— **Boszantó sajtóhiba** eszszott be amai tárcánkban közölt vers szedéseve. Ugyanis revidálás közben egy l betű hibás beszúrása következtében lett az 1. versszakban „láttam“ helyett „lálam“ a 2. strofában „látlak“ h. „láttak.“ Elnézést kérünk!

— **A cs. és k. szab. Phönix-biztosító társulat** aradi vezérigynökségének mai számunkban közölt hirdetésére e helyen is felhívjuk olvasóink figyelmét.

CSARNOK.

A tárcza.

(Vége.)

E közben fél ötöt mutatott óram, kezdtem izgatott lenni. Egy helyben ülni nem bírtam öt percig sem; könyvet vettem elő, olvasni próbáltam, nem ment. Borzasztóan kísértgetett a szenvedély, de erős maradtam, s nem szivaroztam. Közledeget öt óra, izgatottságom tetőpontját érte el.

Össze-visszakuszálódott már fejemben a fogadtatásra előre elkészített monddóka is. Az óra ötöt üt. Most fognak jönni, az ablakhoz ültem, s vártam. A legkisebb neszre ijedten néztem ki az ablakon. Egy negyed, nem jön senki; fél hatra, ismét senki. Már aggódni kezdtem, háromnegyed, hiába, hat óra . . . semmi!

Ez már borzasztó! 6 óra el is múlt s nem jönnek. Kezdttem bosszankodni, s a mint az idő haladt, lassanként mult izgatottságom is. Hét órára teljesen nyugodt voltam.

Véletlenül a virágokra esett tekintetem, azok bizalmaskodva mosolyogtak felém, nevttek felszólítást.

De hiszen ezt nem fogom annyiban hagyni. Bonyi izgalom ily sok fáradozás, egy rossz ebéd, s még csak nem is szivarozhattam!

Bosszankodva ültem az íróasztalhoz.

Irni fogok! De mit? Legczélszerűbb volna hosszas gyótrődéseimet megbeszéltetni s egy hosszú számla kíséretében hálás köszönetet mondani a szívélyes látogatásért. Irtam, — a számla elmaradt, de a haláiratot még az nap postára tettem.

Másnap megérkezett rá a válasz, hogy mivel az ügy felette kényes természetű, annak békés elintézéséhez személyes megjelenésem szükséges, kérnek tehát, hogy rövid időn keressem fel őket.

A virágokat magamhoz véve, még az nap délután átmentem Budára. Nevetve fogadott a bájos házi leány.

— No hiszen ön szépen várt bennünket,

— Édes barátom tudja meg, hogy még csak januárban vagyunk s még soká lesz április, hahaha!

— Bocsánatot kérek . . .

— Sohse kérje a bocsánatot, ugy is elhiszem mentségeit.

— Kérem, kérem, én azt hiszem, hogy a jelen esetben panaszra csak is nekem lehet okom, mivel egész este nyolcz óráig vártam a vendégeket, de hasztalan.

— Hahaha — nevetett Emilia. — Hallod, mama? Még ő panaszodik. No ez igazán nem rossz! Édes jó uram, csak azt ajánlom önnek, hogy szabóját máskor tartsa zárva, ha távozik, mert majd olyan tolvaj találja elvinni a tárczáját, a ki aztán meg is tartja azt magának. Én most visszaadom, a szivarokat sem szívtam el belőle. Itt van, tessék! Elhiszi most már, hogy ott voltunk? Ezt a virágot pedig adja ide már, ne tartsa kővé meredve kezében. — S azzal ki is kapta kezemből a csokrot.

— Bocsánatot kérek, én ezt a tárcát nem ismerem. Ez nem az enyém.

— Soh se szabadkozzék. Önnek igen fontos ügyei lehetnek. Megbocsátunk . . . A tárczáját pedig tegye el.

— Ha meg akar vele ajándékozni, köszönettel elfogadom.

Szentül hittem, hogy a tegnapelőtti felültetésem kárpótlása akar lenni.

— Én pedig e virágok által igazolom, hogy hűségesen vártam a kijelölt időben.

— Jól van, jól, fejezzük be e rosszul sikerült látogatás témáját. Beszéljünk egyebekről. Mi ujság Pesten? Kikkel találkozott mi óta nem láttuk? Mit adnak ma az Operában?

Beszéltünk mindenről, de gondolatom folyvást a rejtélyes tárcza körül forgott. Mily nagy öröm, hogy Emiliától ily kedves emléket bírhatok, örök emlék lesz nekem e tárczahistória.

A rendes időnél előbb távoztam, — izgatott a tárcza.

Az utcára érve, első dolgom volt felnyitni. Ni-ni! még szivarok is vannak benne, nő figyelem; Most egy rekeszt felnyitok, uramfia! egy női arczkép . . . de . . . de nem az Emilia arczképe, felette B. J. betűk, finoman hímezve. Hisz ezek sem nem az én, sem nem az ő nevének kezdő betűi.

Itt valami tévedésnek kellett történni. E tárcza már előbb másnak volt jogos tulajdona. Tehát nem az enyém, s a mi fő, nem emlék Emiliától.

Lecestem a hetedik égből. Busan, Jeverten ballagtam haza. Ha valaki ekkor

látott, biztosra vehette, hogy a fogorvos-tól jövök.

A mint lakáscmon a lépcsőn fölfelé haladok, találkozom Benedek Józsi barátommal, ki ugyanazon házban második emelet 7. szám alatt lakik.

— De jó, hogy találkozunk, — kiáltott az én Józsi barátom. — Képzeld csak, hogy jártam a napokban. Lakásomról pár percre távoztam, s ez alatt ismeretlen tettesek szobámba hatoltak, s drága emlék-tárczámat elvitték.

— Lehetetlen! . . . kiáltottam meglepetést szinelve, de már a nevetést alig bírtam tovább magamba fojtani, végre ki-tört belőlem s el kezdtem hangosan kac-zagni.

— S te ezt nevetségesnek találsz? — kérde barátom sértődve.

— Hogyne, hogyne? — felelém.

— De ez nem volt elég — folytatja Józsi — találok egy lapot asztalomon, a melyre szóról-szóra ezeket írták:

„Tisztelt uram!

Köszönjük a nem remélt szivélyes fogadtatást! Mikor lehet ismét szerencsénk tisztelgetni?

A pontosság a legszebb erény!

A budavári hölgyek.*

Oly különösen hangzik e pár sor, hogy írójuk kiletét nem bírom kitalálni. Én semmiféle budavári hölgyek látogatását nem vártam.

— Hahaha! Légy szives barátom, kísérj szobámba, nem illik itt a lépcsőn ily nagy zajt csinálni. Én pedig a nevetést már állva tovább ki nem bírom.

Szobámba értünk.

— Hát pajtás, mit adsz, ha tárczádat azonnal visszaadom? — kezdém a leleplezést.

— Te . . . ? Az én tárczámat? — dadogott barátom.

— No igen. Nézd, nem ez volt az? Ezzel előhúztam a végzetes tárczát.

Józsi további kérdéseire elbeszéltem az egész furcsa esetet, mi fölött nem győzött eleget csudálkozni. Végül csak arra kértem, jöjjön el velem Gaálfalvi-ékhoz, hogy személyesen ismerje be Emilia előtt, hogy a tárczának ő az egyedüli tulajdonosa.

A szembesítés megtörtént, s ezzel együtt a kölcsönös ismeretség is.

Napok multak, hetek multak, s azt kezdém tapasztalni, hogy az én Józsi barátom már nálam nélkül is megtalálja a Budavárba vezető utat.

Arról is meggyőződtem, hogy látogatásai gyakoribbak, mint az enyéim. Hát még mekkora volt meglepetésem, mikor néhány hó múlva arról kezdett panaszkodni barátom, hogy szivét elvesztette a budai várban.

Nevettem . . . Csak mikor egy szép napon arról értesített, hogy a gyűrűket megrendelte, — csak akkor tértem kisé magamba . . . Hiszen én egykor ezt egészen másként gondoltam.

Mindennek az az átkozott tárcza az oka.

No de célom elértem; mert Józsi első vőfélyének engem hívott, s így a bájos Emiliát mégis csak én vezettem oltár elé.

Rip-Rip.

KÖZGAZDASÁG. MÉHÉSZET.

II. Múraj-készítés.

(Vége.)

A már előre kitisztított üres kaptárba bele teszek két üres léprámát, aztán a fedő deszkáskákat, üvegajtót előkészítem, hogy, berakásnál rögtön kéznél legyenek, a szükséges szerszámot is előkeresem, üres léprámákat szedek elő elegendő számban, aztán ezen előkészületek után felbontom a megosztandó anyakaptárt. Kiszedem belőle mind a kereteket, aztán két csoportba osztom úgy, hogy egyik csoportba úgy, mint a másikba legyen mézzel telt, konyeres, bepetézett, friss kelésű vagy legfeljebb 3—4 napos kelésű áll-czákkal telt, öregebb fiasítással telt, és leg-főképen herefiasítással telt lépráma is. A most elsoroltak jól megfigyelendők, mert e beosztástól függ a múraj-sikerülése. Míg a szétosztással foglalkozom, minden sejtet megfigyelek, nincs-e rajta az anya, és vannak-e már anyabölcsők. Ha megtaláltam valamelyiken az anyát, megjegyzem magamnak, hogy melyik csoportba tettem a bakon, s ekkor tovább keresem az anyabölcsőket, vagy ha már előbb találtam anyabölcsőt, ebben csak azt nézem meg, van-e már benne pete vagy álcza, be van-e már kúpolva. A talált anyabölcsőket mind a másik csoportba rakom, és nem abba, a melyikbe az anyát tettem, mert ha még anyabölcsőt is hagyok az anyás kaptárban, könnyen másodrajbocsátás következik be ennél, a mi pedig nagyon elgyengítene, megrontaná az anyakaptárt. Ha pedig még nem találok anyabölcsőket, csak arra figyelek, hogy az anyátlan csoportba bőven jusson petéikkel megrakott lépráma, hogy ebből azonnal csinálhassanak a méhek anyát. Inkább azon csoportba tegyünk több kiépített keretet, melynek nincs anyja, mert ezek hátrább maradnak kissé az anyanevelés miatt az építésben és az anyát inkább adjuk a rajnak, mert megszokott helyükön hamarabb fognak anyát nevelni, minthogy a népesség is itt mindenestre több leend, mivel az öreg dolgozók már tudván a járást, az új kaptárból, tehát a múrajtól, vissza fognak menni előbbi megszokott helyükre.

Szétosztás után mindkét csoportot berakom és pedig előbb a rajt, a mit csak két szakaszba hagyok s legfeljebb még pár üres ráját teszek hozzá, fedő deszkával lezárom s ajtáját fejrakom s aztán még hogy a fiasítás nevelésre ne kelljen megszűröl hordaniok vizet, egy lapos szivacsba a fedődeszkák között hátul hagyott nyíláson, vagy még jobb, ha étető vályum van, ebbe adok neki vizet 14 napig, rendszeren mindennap. Az anyakasba pedig már mind a három szakaszt meghagyom s olyformán rakom be, hogy előbb két üres ráját teszek s a harmadiknak telit, aztán jön felváltva az üres ráma a kiépített, míg a kas meg nem telik egészen, aztán ennek is rakok be vizes szivacsot, vagy kis tányérkába, vagy vályúba és lezárva elvégeztem egyelőre a múrajzás nagy műtételét, a mi kezdőre ugyan terhes és nagy gondtal járó foglalkozás, de ha már megszoktuk, csekélység és valódi élvezetet nyújtó kedves foglalkozás. A kezdőket ugyan jól ösztöcsipdesik néha, különösen akkor, ha nem figyeli meg, hogy nyugodtak-e a műtét kezdetén a méhek, vagy dühösek, mit arról lehet megtudni, hogy mi-

kor leveszszük az ajtáját, egyszerre felzúdulnak ha dühösek s nagyon sok ki fog repülni, de nem megy el azonnal, hanem körülünk röpköd haragos dongó lármával, ha nyugodtak, akkor csak azok repülnek el a melyek az üvegajtóra vannak telepedve, sőt ezek sem repülnek el, hanem megmaradnak az ajtón; ilyenkor csak arra vigyázzon a kezdő méhés, hogy lehetőleg tartsa meg higgadt-ságát, a világért se reszkessen a keze, mert ez által könnyen zörejt csinál. Ha feszíteni kell kifelé a ráákat, óvakodjék, hogy az sebesen történjék, időt kell a méheknek adni az elvonulásra a fogó elől, vagy ha össze vannak a két sejt között lánczoldva, a szétválhatásra is, lehetőleg kerüljék a zördülést, koppantást, akkor a méhek nem bántanak.

Ezután következik a gondviselés, mert a múrajcsinálás alkalmával még nincs befejezve a műtét, ezt a további gondozás egészíti ki, a végsiker még csak ettől függ. Nyolcz napig nem teszek mást, mint rendszeren vizet adok minden reggel, anyának úgy, mint a rajnak. De a nyolczadik napon megnézem már, különösen azt a kaptárt, a melybe nem jutott az anya, hogy csináltak-e már anyabölcsőket. Ha találok csak egyet is, nem szedem ki tovább a ráákat, hanem visszahelyezem a kiszedetteket is, mert ilyenkor rendben van a dolog, s ekkor várok még utána két hetet, vagyis a műtétől számított 21 napot. Ekkor ismét kiszedem a ráákat s megvizsgálom, vajjon kikeltek-e már az anyák, mit ha észreveszek a megronsolt anyabölcsőkről, nem nyugszom addig, míg az új anyát meg nem találtam, s ha ezt megtaláltam, azt fogom utána fürkészni, rakott-e már petéket, s ha találok petéket, megfigyelem, milyen sejtbe rakta azokat, dolgozó vagy here sejtbe-e? ha dolgozó sejtbe rakta s hézag nélkül az egymás után következő lyukakba, vagy körbe egyes csoportokba, szintén rendben van a dolog, s ekkor már elmondhatom, hogy sikerült a rajcsinálás, mert már megtermékenyült anya van a rajkaptárban, most már ezutánra csak rendszeres gondozásban kell részesíteni.

De ha az első nyolcz napi vizsgálatkor nem találok anyabölcsőt, nem szabad a dolgot abbahagyni, hanem egy más kaptárból keresek egy petével telt léprámát, vagy többet is, ha bőviben vagyok s ez által anyanevelhetésre nekik módot nyújtok. Az ilyen pótrámákról a méheket lesöpöröm s úgy adom be a rajnak, hogy a méhek között háborúságot ne okozzak. Az ilyen pótlott rajt nyolcz nap múlva ismét fel kell bontani s megfigyelni, van-e már anyabölcsője, ha nincs, ismétlem a pótlást másodsor is s nyolcz nap múlva megint megnézem, van-e már anyabölcső. Ha ekkor sincs, általános vizsgálat alá veszem, különösen megfigyelek minden egyes ráát, nincs-e benne pete. Ha petét találok, kutatok az anya után, mert megcsalhat könnyen egy, a múrajzaskor már elkészült, de elrejtőzött anya, mit észrevétlenül tettünk át s ekkor helyén van minden. De ha nem találok anyát, megeshetik, hogy valamely dolgozó vállalkozott petezésre s ezt már, miután nem ismerhetjük fel, melyik az a többi közül, nem lehet orvosolni, megpróbáljuk mégis pótsajt adni be nekik dolgozó petékkal, de ha 3—4 nap múlva nem kezdenek anyabölcső alakításhoz, legjobb a rajt felosztva visszarakni az anyákkal bíró kaptárakba, mert önálló család sohasem lesz belőle, visszarakva az anyás kaptárakba pe-

dig, az anyával bírók le fogják ölni a petéző dolgozóit, s azon kaptárokból, mik így megnépesedtek, nemsokára egy másik műrajt lehet készíteni.
P. H.

Vasúti menetrend.

Ervényes 1890. jun. 1-től kezdve.
Szarvas-Mezőtur sz. v. ind. d. é. 9:34
é. d. é. 10:20
" " vegyes vonat ind. d. u. 2:20
é. d. u. 3:16
Mezőtur-Szarvas sz. v. ind. d. u. 5:30
é. d. u. 3:10
vegy. von. ind. délb. 12:39
é. d. u. 1:25

Aradról Budapest felé.

Személyvonat Aradról ind. délb. 12:10
Csaba é. d. u. 1:42
" ind. d. u. 1:54
Mezőtur é. d. u. 3:21
ind. d. u. 3:29
Budapest é. este 7:43
Gyorsvonat Aradról ind. este 7:45
Csaba é. " 9:07
" ind. " 9:14
Mezőtur é. " 10:33
" ind. " 10:34
Budapest é. éjjel 1:05

Budapestről Arad felé.

Személyvonat	Budapestről	ind. reggel 8:15
	Mezőtur	é. d. u. 12:22
	"	ind. " 12:28
	Csaba	é. d. u. 1:53
	"	ind. d. u. 2:18
	Aradra	é. d. u. 3:50
Gyorsvonat	Budapestről	ind. d. u. 2:00
	Mezőtur	é. d. u. 5:17
	"	ind. d. u. 5:18
	Csaba	é. d. u. 6:40
	"	ind. d. u. 6:47
	Aradra	é. este 8:10

gondolja meg, hogy van Szarvason olyan főnök is, — és pedig nem is olyan közönséges kereskedő, vagy iparos, hanem egy „műintézet tulajdonosa” — ki még disznópásztorkodásra is felhasználja tanonczeit. Ez már csak inkább szót érdemelne.

Felelős szerkesztő
és kiadó-tulajdonos:
VARGA JÓZSEF.

Gabonatermelők figyelmébe.

Azon gabonatermelő urak, kik közvetlen hozzám fordulnak eladásaikkal, minden hajhász vagy közvetítő kizárásával, eladandó terményükért a piaci áron felül 10 krajczárral fizetek többet. A cséplési idényre gabonaszákokat adok kölcsönbe. Lakásom a Sinkovits-féle házban. Bárány vendéglővel szembe.

Buk Adolf

budapesti terménykereskedő cég képviselője.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A „Nyírvidék” t. szerkesztőségének. A cserépéldányokból eddig még csak egyet kaptunk, kérjük az elmaradt 27. és 29. számokat expedírástani.

A „Czegléd” t. szerkesztőségének ugyan-ezen üzenetünk szól.

N. S. Nagyon jól ítélte meg; mert emez határozottan sikerültebb amannál. De azért miudketőt a közlendők kö. s. soroztuk.

S. B. Hát olyan szörnyen nagy baj volna az hogy a kereskedőtanoncokat főnökeik: egyszer-mászer üzleten kívül is foglalkoztatják? Azért a kis özönnehordásért nem kell mindjárt ezeket írni,

E rovat alatt eladás, vétel, s cserére vonatkozó ajánlatokat, s tudakozódásokat közlünk; egyszeri beígatásért minden szó után csupán 2 krajczár fizetendő.

KIS-HIRDETŐ.

E rovat alatt eladás, vétel, s cserére vonatkozó ajánlatokat, s tudakozódásokat közlünk; egyszeri beígatásért minden szó után csupán 2 krajczár fizetendő.

Üres dzierzoni kaptárak és 10 drb. raj olesón eladhatnak. Hol? megmondja a kiadóhiv.

kefe malacz jutányos áron eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

nyos áron eladó. Bövebb értesítést nyújt a kiadóhivatal.

Plymouth-tyuktojások jutányos áron megvételre ajánlatnak. Cim megtudható a kiadóhiv.

A „Szarvasi Lapoknak” 1889. évi 37. és 47. számai rendes áron megvételre vagy kicseréltetnek. Ajánlat a kiadóhivatalhoz intézendő.

Néhány klgr. idei friss ludtol eladó? Hol? megmondják a kiadóhivatalban.

Gyökeres szőlővesszőkre — finom csemegefajokban — előjegyzések elfogadhatnak. Bövebbet a kiadóhivatalban.

Tavalyi kukoriczát és árpát megvételre keresek. Czimem megtudható a kiadóhivatalban.

Egy szép kis fekete kutyát ki fogad el ajándékba? Czimem megtudható a kiadóhivatalban.

Szép gyenge karaláb drbja fél kilós eladó. Hol? megmondják a kiadóhiv.

Eczetbe való friss uborka megvételre kerestetik. Ajánlatok a kiadóhivatal utján intézendők.

Eladásra ajánlok tömésre való szép ludakat. Készlet 23 drb. Czimem megtudható a kiadóhivatalban.

Szagtelen és nyomban száradó

10l. méterre
1 klgr.
1 fnt 50 kr.

Minden előbeni szint belakar.

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

Lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt használhatatlanok legyenek, mivel a kellőképpen száraz és a lassú, ragadós szárazlakk, mely az olajfestéknek és az olajtaknak a helyébe lép, elkerülte. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki magá vdeozheti a mázolás. A palló nedves tárggyal feltörölhető, anélkül, hogy olajosodó fényt. Meg kell különböztetni:

szinezett szobapalló-fénylakk,
sárgásbarnát és mahagonbarnát, mely akár csak az olaj festék tölti be a pallót a egyttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen befű minden foltot, korábbi mázolás s; van azután

tiszta fénylakk (szinezetlen)
új pallókra és parketre, mely csupán fényt ad. Különösen parketre s olajfestékkel már beázott egészen új pallókra való. Csak fényt ad, emellett nem fűl el a fennsátrát.

Postacsomag, körülbelül 35 négyzetdm. (két közép nagyságu szobára való) 5 fnt. 50 kr., vagy 10¹/₂ márk.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol rakomány van, kiküldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bementve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vizsgálni a csomag s a gyárt. jogyro, mivel azt a több mint 1850 éve létező gyártmányt sokféle utánozzák és hamisítják, s soknál rosszabb, s gyakran a vélnak még nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,
Prága, K. Berlin.

Kapható Szarvason:
Nyácsik Soma utódánál.

Értesítés.

Ezennel értesítjük mélyen tisztelt ügyfeleinket s a nagy közönséget, hogy a cs. és kir. szab. osztrák Phönix biztosító társaság kerületi ügynökségét Szarvas város és vidékére nézve Szarvas székhellyel f. é. július hó 15-én

Hageter Gusztáv úrra

ruháztuk át. Minél fogva felkérjük a t közönséget, hogy ugy élet- valamint egész gazdasági felszerelésekre vonatkozó tűz- és jégkár-biztosítási ügyletekben, egész bizalommal társulatunk nevezett képviselőjéhez forduljon, kinél ismert olcsó díjszabás és előnyös feltételek mellett fogadhatnak el biztosítási ajánlatok, ugyanott minden a társulatot illető tudakozódásokra mindenkor készséges tájékozás nyújtatik.

Tisztelettel
a cs. és kir. szab. osztr. Phönix bizt. társ.
aradi vezérügynöksége.

BÉCSI UJDONSÁGOK.

A bécsi cs. kir. fővámhivatalhoz 10 nagy láda érkezett Párisból és Londonból, melyek az A. L. és Trsa különlegesség-üzletének voltak czimezve. Miután azonban nevezett cég időközben csődöt jelentett, nem vehette át a czimére érkezett szállitmányokat. Hogy ezen ládákat ne keljen visszaküldeni, alólrótt azon ajánlatot nyerte, hogy az azokban található igen finom és elegáns különlegességeket minden elfogadható áron elárusítsam. Amig tehát a készlet tart, szállitom megrendelőimnek a következő árukat:

PÁRISI LÁDÁK:

Párisi színházi látszó, esontból, igen finom kiállítás, elegáns bőrtokban drbja csak . . . . . **2·85**
Párisi színházi legyező, legpompásabb kiv. . . . . **1·50**
Párisi szalon album, préselt bőrből fém-zárral **1·50**
Párisi plüsch-doboz bőrből, selyem-plüschsel s teljes varrókészlettel csak . . . . . **1·20**
Párisi munka-kosár bambuszból csak . . . . . **1·50**
Párisi plüsch varró-garnitúra teljes felszereléssel, elegáns selye plüsch cassetteben . . . . . **2·50**
Párisi keztyű-kassetek bőrből, plüschsel bel. **1·50**
Párisi brilant-melltű esontból, vagy égetett aranyozással, a legpompásabb gyémántutánzatokkal . . . . . **1·—**
Párisi himző doboz minden felszerel. és kellék. **2·50**
Párisi selyem blouse hölgyek részére igen elegáns és új . . . . . **3·50**,
Párisi csipke-átvető legfinomabb spanyol csipkéből fekete, crem vagy fehér . . . . . **2·50**
Párisi napernyő selyemből, legelegánsabb minta **2·50**

LONDONI LÁDÁK:

Angol remontoir-zsebóra kit. szerkezet, jól szabályozva csak . . . . . **3·75**
Angol ébresztő-órak érczből, masszív, önműködő keltő készülékkel csak . . . . . **2·85**
Angol fali ingaóra, eleg. díófatokban, kitűnő schveizi szerkezettel csak . . . . . **2·85**
Angol gyorsfűző készülék, talppal, elegáns kiállit. használati utasitással . . . . . **1·75**
Angol Sport-czigarettatartó bőrből, igen eleg. **1·—**
Angol utitáska, bőrből, szijakkal csak . . . . . **2·75**
Angol uti-bőrönd, masszív és nagy, bőrből ércz-zárral . . . . . **3·85**
Angol uti plaid nőknek, szijakkal . . . . . **5·25**
" " " férfiaknak . . . . . **5·—**
Angol porköpeny nőknek, igen elegáns és új . **5·78**
Angol író-felszerelés, masszív, teljes . . . . . **—80**
Angol szivartok, szépen bronzirozva . . . . . **1·50**

Ezen legújabb különlegességek kizárólag nálam kaphatók; megrendelések az összeg előleges beküldése vagy postai utánvét mellett azonnal teljesítetnek, még is mint legolcsóbb mód, ajánlatosabb a pénzt előre beküldeni, mivel ezáltal a postailleték megtakarittatik. 10 forinton felüli megrendeléseket bérmentve küldök. Meg nem felelő áruk készséggel kieserültetnek, vagy az ár visszaküldetik.

Czim:

„WIENER KAUFHAUS-GANS“

Wien, Weissgärber, Kolonitzgasse 6.

8—2

Hirdetés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. július hó 20. án lakásomat Mezőtúrról Szarvasra helyezem át, s itt megtelepedve, mint

szobafestő, mázoló és aranyozó,

minden e szakmába vágó munkákat elvállalok ugy helyben, mint vidéken.

Miután magam kiképeztetése végett a fővárosban hosszabb ideig tartózkodtam, s ugy Mezőtúron, mint Szarvason és vidékén legelőkelőbb helyeken teljes elismerést érdemeltem biztat a remény, hogy a t. közönség bizalmát ezentul is fokozott mértékben fogom élvezni.

A t. közönség becses pártfogását és megrendeléseit kérve, tisztelettel vagyok

Fábry Mátyás
szobafestő, mázoló és aranyozó.